

ΣΩΤΗΡ

ΑΕΝ σᾶς ἐνδισφέρει βέβαια νὰ μάθετε — ἤρξατο διηγούμενος ὁ Μωρτάμ — πῶς μετέβην κατά τύχην τὴν ἡμέραν ἑκείνην εἰς τὴν πανήγυριν τῆς Ν***, καθ' ἣν στιγμὴν ἔξερράγη πυρκαϊά καὶ ἐλυμαίνετο τὴν εὔρεταν σκηνὴν κινητοῦ ἵπποδρομίου, καὶ πῶς εὐρέθην ἔξαφνα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν θεατῶν. Ἐντρέμου πλήθους ἀνοίγων διέξοδον, εἰσέδυσα εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ φλεγομένου ἵπποδρομίου. Ὑποθέτω δτὶ τὸ ἴσιον ἔνστικτον, ἢ αὐτὴ φρενῖτις, ἢ καταλαβοῦσσα τοὺς πάντας καὶ ὡθοῦσσα αὐτοὺς πρὸς τὰ δπίσω καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ὥθησεν ἀκατανικήτως καὶ ἐμὲ πρὸς τὰ ἐμπρός διὰ νὰ γίνω ἥρως.

"Οταν εὐρέθην εἰς τὴν κογίστραν, τὴν ἐγκατεσπαρμένην ἀπὸ πίλους καὶ ἀλεξήλια, ἥμην μόνος Τι ἥθελα ἔκει; διηρώθησα ἐμαυτὸν καὶ ἐτράπην νὰ φύγω μὲ δσην ταχύτητα μοὶ ἐπέβαλλεν ἡ κρισιμότης τῆς στιγμῆς. Ἄλλ, ἥτο πεπρωμένον νὰ ἐπανέλθω ἔκειθεν οὐχὶ ὡς προσῆλθον — μὲ χεῖρας κενάς! Δύο βραχίονες παράφοροι μὲ περιέβαλον ἐν ἀκαρετ, μοῦ παρέλυσαν πᾶσαν κίνησιν. "Ἐκυψα καὶ ἀνήγειρα, κατακείμενον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐν ὃν δύσμοιρον, μίαν γυναικα ἀθλίως ποδοπατηθεῖσαν κατὰ τὴν φυγήν, ἢ ὅποια ἐλιποθύμησεν ἐπὶ τοῦ στήθους μου.

* *

"Οταν τὴν μετεκόμισα ἔξω, κραυγαὶ δαιμονιώδους ἀνευφημίας ἔχαιρέτισαν τὴν ἐμφάνισίν μας. Ἐξεπλάγην. Ως ἐν παραζάλῃ ἔμεινα ἀκίνητος, κρατῶν ἐν τῇ ἀγκάλῃ τὸ ἀδρανές σῶμα, ἐνῷ ἄπειρον πλῆθος ὥρμησε καὶ μᾶς περιεκύκλωσε. Τότε κατενόησα τὰς μοιραίας συνεπείας τῆς πραξεώς μου καὶ κατελήφθην ὑπὸ τρόμου.

Συναισθάνομαι ότι δὲν είμαι διόλου ήρωας. Θεωρῶ ἔμαυτὸν ἀπλούστατα ἔνα ἄνθρωπον ὡς πρέπει, καὶ τίποτε ἄλλο. Μὲ ἐφόδηζε πάντοτε νὰ φελκύω ἴδιαιτέρως τὴν προσοχήν καὶ μισῶ τὴν ἐκκεντρικότητα ὑφ' ὅλας αὐτῆς τὰς ὅψεις.

Πρὸς στιγμὴν ἔφαντάσθην ότι θὰ γίνω ἔρμαιον τῶν ῥεπόρτερ, τῶν φωτογράφων, τῶν ἀρχῶν· ότι θὰ ἔγίνετο θόρυβος περὶ τὸ ὄνομά μου· ότι θὰ ἐζήτουν νὰ μὲ φωτογραφίσουν ἐν μέσῳ τῶν φλογῶν, νὰ μὲ φρεκλαμάρουν, νὰ μοῦ δώσουν τὸ παράσημον, τὶς οἵδε πόσσα ἄλλα. Αἱ ὀπτασίαι αὐτοὶ μὲ καθίστων φρενήρη, τόσον, ὥστε λίαν ἀσιένως θὰ ἔρριπτον κατὰ γῆς τὸ φορτίον καὶ θὰ ἐτρεπόμην εἰς φυγήν, ἐὰν ἡδυνάμην νὰ διασχίσω τὴν κύκλω μου βοῶσαν καὶ μαινομένην ἐξ ἐνθουσιασμοῦ ἀνθρωπόμαλαν ἐκείνην

— Κύριοι, ἀνακραύγασα μετ' ὅλιγον ἔμπλεως ἀγρίου μένους πρὸς ὅσους μὲ ἡρώτων, ἀρνοῦμοι ἀπολύτως νὰ σᾶς εἰπῶ τ' ὄνομά μου.

— Σεῖς δέ, προσέθηκα στεφόμενος πρὸς τινὰς νεανίας οἱ ὅποιοι ἐσχεδίαζον νὰ μὲ περιαγάγουν ἐν θριάμβῳ, σᾶς παρακαλῶ νὰ παραιτηθῆτε τῆς ἐλεεινῶς ἀστείας αὐτῆς ἵδεας ... ἄλλως...

Καὶ ἔξηκόντισα βλέμματα λύσσης. Αἱ διαθέσεις τοῦ πλήθους μετεβλήθησαν. Ἡ ἐπιφύλαξίς μου δὲν εὔηρέστησε καὶ ἡτοιμάζετο, τὸ τέως ἀνευφημοῦν, νὰ προσῆῃ εἰς ἀποδοκιμασίας. Ἡθέλησα νὰ ἐπωφεληθῶ τῆς περὶ ἐμὲ ἐπελθούσης μικρᾶς ταραχῆς καὶ ἥμην ἔτοιμος νὰ ἐρμήσω μὲ τὴν σιδηρᾶν ἀπόφασιν νὰ ἀνοίξω δίοδον διὰ τῆς βίας.

• •

'Αλλὰ τὴν στιγμὴν φεῦ! ἐκείνην ἡ γυνή, ἡ σωθεῖσα ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς, ἔσχε τὴν μωράν ἔμπνευσιν νὰ συνέλθῃ, καὶ ἡ πρώτη τῆς ὄρμέμφυτος κίνησις ἦτο νὰ μὲ ἀρπάσῃ ἀπὸ τὸ ἐπανωφόριόν μου.' Ἔπειτα μὲ ἐκράτησε μὲ ὅλας της τὰς δυνάμεις. Ἡ θέα τῆς γυναικός, οἰονεὶ ἀναζώσης, ἐκορύφωσε τὴν συγκίνησιν τοῦ πλήθους, τὸ ὅποιον ἐπλησίασε καὶ μᾶς περιεκλώσε στενότερον μέχρι ἀσφυξίας.

'Η φυγὴ κατέστη ἀδύνατος πλέον.

'Ἐν τούτοις τὸ θῦμα τῆς πυρκαϊᾶς ἐπανήρχετο εἰς τὴν ζωὴν θεατρικῶτατα, μὲ ἔμφασιν μελοδραματικήν. Περιήγαγε γύρω βλέμμα ἀόριστον καὶ ἔξαλλον ἀνεκάθησεν εἴτα, συνήιωσε τραγικῶς τὰς χεῖρας, ἔξερράγη πομπωδῶς εἰς λυγμούς,

καὶ ἀνύψωσε τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν οὐρανὸν εἰς ἔκφρασιν· εὐγνωμοσύνης. Μοῦ ἐφάνη τόσον κωμικόν, τόσον γελοῖον!

Οταν τῆς ἔδειξαν ἐμὲ ὡς σωτῆρά της, αὐτή, ίδουσα με μόνον καὶ ἀνυπεράσπιστον, ὥρμησεν. ἤρπασε τὰς χειράς μου μετά πάθους ἀγρίου, τὰς ἔφερεν ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τὰς κατέκλυσε διὰ δακρύων.

Φαντάζεσθε μὲ πόσην δυσφορίαν ὑπέστην καὶ τὴν σιηνήν ταύτην, ψελλίζων λέξεις ἀσυναστήτους, καὶ τὸ δεύτερον ἥδη ἀποπειρώμενος νὰ δραπετεύσω νὰ σωθῶ ἀπὸ ἐπικειμένην ἐνθουσιώδη διαδήλωσιν. Ἄλλα καὶ πάλιν ἡ δύστηνος γυνὴ μὲ ἐμπόδισεν.

Τάχα δὲν εἶχα τὸ δικαίωμα, ἀφ' οὗ πλέον τῆς εἶχα σώσῃ τὴν ζωὴν ρίψοινδυνεύσας τὴν ίδικήν μου διὰ μέσου τῶν ἀγρίων φλοιῶν τῆς πυρκαϊᾶς, νὰ φύγω τέλος πάντων, νὰ λυτρωθῶ ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν τῶν δακρύων της ἀπὸ τὰς δραματικὰς ἐπιφωνήσεις τῆς εὐγνωμοσύνης της; Τί ἔπραξα; ἀπλούστατα—ἐν καθῆκον φιλανθρωπίας

‘Ἄλλ,’ ἐκείνη, ἄμα μὲ ἥσθιάνθη κινούμενον πρὸς φυγὴν Ἐρημῆς κραυγὴν διαμαρτυρίας· ἥξει νὰ μάθῃ τὸ ὄνομά μου καὶ τὴν κατοικίαν μου—τὸ ὄνομα τοῦ σωτῆρος της!

Ἐπέμενα σιωπῶν. ἀλλ’ ἡ σιωπὴ μου ἤρχισεν ἥδη νὰ μὲ καθιστᾷ ὑποπτον, χωροφύλαξ δὲ τις πλησιάσας μὲ παρετήρει ὑπόδρα.

— ‘Αρά γε, ἀν τοῦ ἤρχετο ἡ ὅρεξις νὰ μὲ ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀστυνομίαν; ἔσκεψθην.’

Ἐδέησε νὰ ἔνδωσω

Τῆς εἴπα τὸ ὄνομά μου τῆς ἔδωκα τὴν διεύθυνσίν μου.

“Ω! πόσον ἀνόητος ἐφάνην!

..

“Οταν ἐπέστρεψα οἰκαδε, ἐκάλεσα ἀμέσως τὸν ὑπηρέτην μου, τοῦ περιέγραψα μὲ δλην τὴν δυνατὴν ἀκρίβειον τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὸ δλον παράστημα τῆς γυναικός, ἡ ὅποιος μοῦ ἔχρεωστει τὴν ζωὴν. Τὸν προσέταξα δὲ ρητῶς δτι, ἄμα ἐπαρουσιάζετο τοιωτὴ τις ἐπίσκεψις, νὰ δηλώσῃ δτι εἶχα ἀναχωρήσει εἰς Περσίαν.

Τὴν ἐπιοῦσαν τὸ ἀπόγευμα, ἐνῷ ἐκάπνιζα ἡσύχως τὸ σιγάρον μου, ἐκρούσθη ὁ κώδων.

Εἰσέρχεται ὁ ὑπηρέτης μετ' ὄλιγον, καὶ μὲ ἔκφρασιν θαυμασμοῦ, τὴν ὅποιαν δὲν ἦδύνατο νὰ ἀποκρύψῃ, μοῦ ἀναγγέλλει:

— 'Η δεσποινίς, τὴν δοποίαν ἔσωσατε χθές ἀπὸ τὴν πυρκαιάν, σᾶς περιμένει εἰς τὸ σαλόνι !

Μοῦ ἥλθε νὰ τὸν πνίξω, τὸν ἥλιθιον ! Τοῦ ἐτόξευσα ὅσον ἥδυνάμην σφοδροτέρας ἐπιπλήξεις, καὶ τὸν ἀφήκα ἐνεὸν καὶ χάσκοντα.

'Ἐν τούτοις ἐγώ ἦμην ὡς ἐν παγῖδι. Πάσα διέξοδος φυγῆς ἀπέέσαινεν ἀδύνατος. 'Απεφάσισα νὰ παρουσιεσθῶ.

'Η συνάντησις αὕτη, ὡς τὸ εἶχα προαισθανθῆ, ἐγένετο δι', ἐμὲ ἡ ἀρχὴ πολλῶν ὕστερον βασάνων.

'Απὸ τῆς ἐπαράτου ἐκείνης ἡμέρας ὁ βίος κατέστη δι' ἐμὲ ἀφόρητος Μοὶ ἐπέπρωτο νὰ δεχθῶ, ὅχι μίαν, ὅχι δύο, ἀλλ' ἐπανειλημένας εὐχαριστηρίους ἐπισκέψεις ! 'Η εὐγνωμοσύνη της, ἦν ἥρχετο ἐκάστοτε νὰ μοῦ διατρανώσῃ. Ἡρχισε νὰ περιβάλλεται μορφάς, αἱ δποῖαι μὲ ἀνησύχουν πολύ.'Αρκετά ὥριμος, ἀνευ θελγήτρου, μὲ προϊκα μηδαμινήν, μοῦ ἔδιδε νὰ ἔννοήσω ὅτι, ὑπὸ τὴν ῥομαντικήν αὐτήν πρόφασ ν, εἶχε βλέψεις καὶ πόθους λίαν πραγματικούς Δὲν ἐβράδυνα νὰ πεισθῶ ὅτι ἔννοδει ἀμετακλήτως καὶ διὰ τῆς βίας νὰ ἀφιερώσῃ εἰς ἐμὲ τὴν ζωήν, τὴν ὄπειαν τῆς ἔσωσα — τὴν ζωήν, ἡ δποῖα δὲν ἀνῆκεν εἰς αὐτήν πλέον ἀλλ' εἰς ἐμέ ! Καὶ ἐπέμενε νὰ πλέκη τὸ εἰδύλλιον. Μοῦ ἔλεγεν ὅτι εἰς τὴν διάσωσίν της ταύτην διαβλέπει τὸν δάκτυλον τῆς Προνοίας, ὅτι ἡ εἰμορφένη προώριζεν οὕτω τὸν ἔνα διὰ τὸν ἄλλον, ὅτι σύναμις τις ὑπερτέρα εἶχε συνδέσει μυστηριωδῶς τὰς ὑπάρξεις μας, καὶ συνεπέραινεν ἐπομένως ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔνωθωμεν διὰ δεσμοῦ ἀρρήκτου ὅπως κύψωμεν εἰς τὰς βουλὰς τῆς θείας προνοίας !! ...

Κατ' ἀρχὰς μετά μακροθυμίας, κατόπιν ἐντόνως, τῆς ἔδωσα νὰ ἔννοήσῃ ὅτι δὲν εἴμαι σύμφωνος διόλου μὲ τὰς προαισθήσεις της αὐτάς· ὅτι δὲν συμμερίζομαι τὰ τρυφερά αἰσθήματα, ὑφ' ὧν ἐνεπνέετο· ὅτι τὸ γεγονός τῆς διασώσεως της ὑπῆρξεν ὅλως τυχαῖον καὶ δὲν ἥρκει νὰ ἀναπληρώσῃ πολλὰ κενὰ καὶ ἀρκετάς δυσχερείας, αἱ δποῖαι μᾶς διεχώριζον ὅτι τέλος πάντων δὲν εἶνε δυνατόν, δὲν εἶνε δίκαιον νὰ καταδικασθῶ εἰς τὸ νὰ θυσιάσω ὅλην μου τὴν ζωήν διότι συνέπεσε νὰ τὴν διαικινδυνεύσω ἅπαξ διὰ τὴν ἴδικήν της.

'Αλλ' ἐκείνη ἔμενεν ἀμετάπειστος εἰς τὰ ἐπιχειρήματά μου αὐτά.

* * *

'Αγνοοῦ πῶς, δυνάμει πολας λογικῆς ἀποτελουμένης ἀπὸ

έπιείκειαν κατ' ἀρχὰς καὶ οἰκτον, ἀπὸ ἔλλειψιν θάρρους καὶ σκληρότητος ύστερα, ἀπὸ ἀνανδρίαν, — οὐδὲ ἐγώ ἡξεύρω καλά — κατήντησα μοιραίως νὰ μὴν ἥμαι κύριος ἐμαυτοῦ, ἀλλ᾽ ἔρμαιον τῆς ἀμειλίκτου διωκτρίας μου.

Εύτυχῶς, κατὰ τὴν κρίσιμον ἑκείνην περίοδον, ἐπανέκτησε πρὸς στιγμὴν τὸ πρότερον σθένος μου.

Καὶ μίαν ἡμέραν, ως νὰ διῆλθεν αἰφνιδία λάμψις τὸ πνεῦμά μου, συνέλαβον μετ' ἀποφάσεως ἐν σωτῆριον σχέδιον. "Ηρπασα ἀπὸ τῆς τραπέζης μου πολύκροτον, κενὸν ἄλλως τε, τὸ δποτον μοῦ ἔχρησιμευεν ἀπλῶς διὰ νὰ πλακόνω τὰ ἔγγραφα, καὶ μετὰ ψυχραιμίας ἀπαραμίλλευ:

"Ακουσε, τῆς λέγω πρέπει νὰ παύῃ πλέον ἡ κωμῳδία αὐτή! Ἐπιμένεις νὰ γίνης διὰ τῆς βίας συλυγός μου. Σὲ παρεκάλεσα, σὲ καθικέτευσα. ἔξηντλησα πᾶν μέσον διὰ νὰ σὲ κάμω νὰ πεισθῆς τι αὐτὸ δέ, εἰνε δυνατόν. Ἡ ἐπιμονή σου μοῦ δηλητηριάζει τὴν ζωὴν, καὶ δὲν βλέπω πῶς νὰ λυτρωθῶ ἢ πὸ τὴν τρομεράν αὐτὴν ἀφεσίωσίν σου! "Έχω ὅμως χαρακτήρα τολμηρὸν καὶ ἀποφασιστικόν τὸ ἡξεύρεις, ἀφοῦ δὲν ἔσυλλογίσθην τὸν θάνατον ὅταν σὲ ἔσωσα τότε Δοιπόν: Ιδοὺ ἡ ἀποφασίς μου. "Αν εἰς τὴν στιγμὴν δέν φύγης ἀπ', ἔδω, δπου δὲν ἔννοω νὰ ἐπανέλθης πλέον, θὰ σὲ φονεύσω μὲ τὸ ὅπλον αὐτό, θὰ τὸ στρέψω ἔπειτα ἐναντίον μου, καὶ ἀπαλλάσσομοι ζωῆς, τὴν δποιάν μοῦ κατέστησες ἀφόρητον! Θὰ μετρήσω πέντε προσοχή!... "Ἐν!

Καὶ τὴν ἐσκόπευσα διὰ τοῦ πολυκρότου μου.

Μὲ παρετήρησεν ἄφωνος, ώσει ἥλιθίς, ἀνοίγουσα ὑπερμέτρως τοὺς ὄφθαλμούς.

— Δύο!...

Αἱ χεῖρές της ἥρχισαν νὰ τρέμουν σπασμωδικῶς.

— Τρία!....

"Ηγέρθη ἔλαβε δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὸ φορεμά της, καὶ πρὶν ἐκφωνήσω «τέσσερα!» ἀφοῦ ἔφριψε πρὸς με βλέμμα ἔμπλεων δέους καὶ φρίκης, ἥνοιεν ἐν τάχει τὴν θύραν καὶ ἔξηφανίσθη.

* * *

"Εκτοτε δὲν τὴν ἐπανεῖζον πλέον.

('Ελευθέρα παράφρασις
κατὰ τὸν André Picard)

ΑΣΠΑΣΙΑ ΦΩΚΑΕΩΣ